

**INSPIREREND
VRIJDENKEND
GEËNGAGEERD**

VAN 2,5 TOT 18 JAAR

Voorwoord

Martine Verhoeve

Toen men mij vier jaar geleden vroeg of ik bestuursvoorzitter wou worden van de IVG-Scholengroep, moest ik niet lang nadenken, ik heb vrijwel onmiddellijk ‘ja’ gezegd. Ik ben een oud-leerlinge en heb de school steeds een warm hart toegedragen. Maar ik wist ook dat de functie betekende dat er heel wat te gebeuren stond! De school stond immers voor heel wat uitdagingen!

Ja, als er iets is wat ik de voorbije jaren heb geleerd, is het dat onderwijs de dag van vandaag een hele uitdaging is. Het is allemaal complexer geworden. Door het ruime aanbod aan studierichtingen, door de digitalisering, door de demografische diversiteit, door de snelheid waardoor we gevat zijn. Om niet te spreken van het moment waarop de vraag om bestuursvoorzitter te worden kwam: in juni 2020, in volle coronapandemie! Alles op slot en iedereen in zijn kot. Nu lijkt dit ver weg, maar het is amper vier jaar geleden.

Heel snel is er creativiteit aan de dag gelegd om onze leerlingen de stof online bij te brengen, om zo te zorgen voor zo min mogelijk achterstand in de leerplannen. Afstandsonderwijs werd de norm, iedereen, leerkrachten én leerlingen voor het scherm. Het heeft behoorlijk gewerkt, maar toch, wie heeft de menselijke contacten niet gemist?

De uitdagingen binnen het onderwijs zullen in de toekomst niet anders zijn, wel integendeel. Iemand zei ooit: kinderen moeten leren dat ze niet altijd op een roze wolk zullen leven, dat falen erbij hoort. Onze maatschappij wordt zachter en minder weerbaar, terwijl je aan de andere kant van de wereld het tegenovergestelde ziet. Het is onze taak, onze opdracht om onze kinderen en tieners voor te bereiden op wat er op hen afkomt. We moeten hen de juiste attitudes, normen en waarden bijbrengen.

© BERT GOEMAN

De veilige wereld zoals we die hier en nu kennen, zou er weleens snel anders kunnen uitzien. De wereld wordt fors door elkaar geschud, geopolitiek, klimatologisch, demografisch en vergeten we ook de digitale wereld niet waarop we hen moeten voorbereiden! Denk maar aan AI, ChatGPT, en ga zo maar door. Het is onze absolute plicht onze kinderen en jongeren te beschermen tegen de mogelijke gevaren van de producten van de grote techbedrijven.

In deze complexe wereld willen we toch allemaal een grotere weerbaarheid, veerkracht en verbinding? En ja, als de overheid één kerntaak heeft, is het wel onderwijs. Ik kan heel goed begrijpen dat er tijdens regeringsonderhandelingen gestreden wordt voor de portefeuille van onderwijs. De toekomst van de kinderen is het allerbelangrijkste.

Gelukkig sta ik als bestuursvoorzitter niet alleen en kan ik rekenen op een schitterend team dat bestaat uit enerzijds een zeer gedreven en

gemotiveerd bestuursorgaan dat bijna voor de helft bestaat uit oud-leerlingen, en anderzijds op een geëngageerd en inspirerend directie-team om u tegen te zeggen. Olivier, Kris, Arnould zijn gewoon top. Ook Liesbet, coördinator leerlingenbegeleiding en rechterhand van Olivier, kan ik niet voldoende bedanken voor de dagelijkse inzet. Het engagement kan nooit groot genoeg zijn. Dat is waarom ik vier jaar geleden aanvaard heb om bestuursvoorzitter van de IVG-Scholengroep te worden.

*Genegen
Martine*

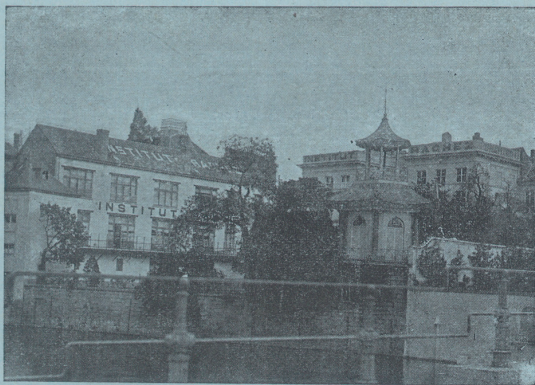
INSTITUT RACHEZ

(Société anonyme)

44, rue Basse des Champs, 44

GAND

Directeur : M. LARMOYER

Prospectus et Programme des cours

GAND

IMPRIMERIE V. VAN DOOSSELAERE

Boulevard Heirnisse, 17

1903.

HOOFDSTUK 1

Van Institut Rachez tot IVG-School

Bart D'hondt, Liberas vzw

Onderwijs stond in de negentiende eeuw, net als nu, bovenaan op het maatschappelijk prioriteitenlijstje. Iedereen had een mening over welk onderwijs, hoe en door wie gegeven en georganiseerd moest worden, en uiteraard ook voor wie. Over de basis was men het roerend eens: onderwijs was een absolute noodzaak om welvaart en welzijn voor de samenleving als geheel te genereren. Velen zagen zich bevoegd om gehoor te geven aan de daaruit volgende onderwijsnoden, er ontstond een wildgroei aan onderwijsinstellingen. Naast het officieel onderwijs en het vrij (katholiek) onderwijs, was er ruimte voor ontelbare private initiatieven.

Een van de mogelijkheden was de oprichting van een vrije school buiten het katholieke netwerk, gefocust op een voorbereiding op hogere studies. Daar begon het verhaal van de IVG-School.

De vliegende start van het Institut Rachez de Gand

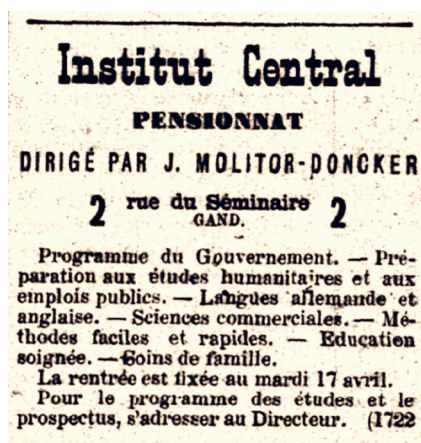
Op 1 augustus 1852 stichtte ene Henri Rachez aan de Galileelaan in Brussel een privéschool, met een zweem van fierheid naar zichzelf genoemd, het eerste Institut Rachez. Deze wiskundeleraar richtte zich tot studenten die zich wilden voorbereiden op hogere studies aan de militaire school of op het toelatingsexamen voor burgerlijk ingenieur aan een zogenaamde 'école du génie civile'. Duidelijk een gat in de markt, want zijn instelling floreerde. In 1878 trok Rachez zich terug en

verkocht de intussen gereputeerde school met een lagere en een secundaire afdeling aan Albert Gombert. Studeren aan het Brusselse Institut Rachez was niet goedkoop. Voor de internen rekende Gombert in 1884 jaarlijks 1.200 frank aan, exclusief het inschrijvingsgeld, een pak meer dan wat een doorsneegezin op jaarbasis verdiende. Voorbeelden strekken, zoveel was duidelijk, en in 1899 stond het instituut klaar om zijn project te delen met Gent.

Voor de volledigheid, ook in Antwerpen werd, twee jaar na Gent, een Institut Rachez opgericht. Geheel in lijn met Brussel en Gent, werden ook hier burgerzonen opgeleid om hogere studies aan te vatten, in Antwerpen prioritair gericht op het Hoger Handelsinstituut van de Staat, een van de voorlopers van de Antwerpse universiteit. Het Institut Rachez d'Anvers kreeg in 1912 een nieuwe naam en werd het Lycée d'Anvers.

Privaat onderwijs in Gent

Privaat onderwijs, gericht op de voorbereiding op de 'speciale' scholen, bestond ook in Gent. De hele negentiende eeuw door werd ijverig onderwijs verstrekt door leerkrachten en scholen van divers pluimage.

■ Reclame voor het Institut Molitor of Institut Central, *La Flandre Libérale*, 16 april 1877 (COLLECTIE LIBERAS)

Dans-, sport- en muziekonderwijs, etiquette en goede manieren, voor alles en nog wat voelde zich wel iemand aangesproken. Daartussen bestonden ook enkele grootschaligere initiatieven. In 1876 verwees de *Dubbele wegwijzer der stad Gent en der provincie Oost-Vlaanderen* in de sectie *Bijzondere Scholen voor Jongelingen* naar drie dergelijke private scholen: Molitor-De Doncker (Seminariestraat 2), Jan Lanssens (buiten de Keizerpoort, Posthoornstraat 27) en A. Lafontaine (Paallepelstraat 13-15). De school

Molitor-De Doncker, in Gent beter gekend als het Institut Central gaf lager en secundair onderwijs aan internen en externen, bereidde volgens de reclame in de kranten voor op hogere studies en examens bij de overheid. De belangrijkste vakken waren Engels, Duits en handelswetenschappen, en het instituut benadrukte graag de kwaliteit van zijn opleiding en de familiale sfeer waarin de school baadde.

Door de grootschalige urbanisatieplannen van de stad was de school echter ten dode opgeschreven. Het Zollikofer-de Vigneplan wou de stadskern radicaal aanpakken en moest grosso modo het gebied tussen het Zuidstation en de Sint-Niklaaskerk uit zijn middel-eeuwse keurslijf verlossen. Het plan werd ontwikkeld onder burgemeester Charles de Kerchove (1858-1882) en uitgevoerd onder zijn opvolgers Hippolyte Lippens (1882-1895) en Emile Braun (1896-1921). Onder Braun werd de laatste fase ingezet. Op de gemeenteraadszitting van 23 november 1896 werd de herinrichting van de Seminariestraat, toen nog een straatje tussen het Sint-Baafsplein en de Nederpolder, goedgekeurd, de school was een van de gebouwen die moesten sneuvelen en in 1899 gingen de deuren definitief dicht.

Leden van de Gentse hoge burgerij hadden niet werkloos toegekeken, ze hadden de handen in elkaar geslagen met het Brusselse Institut Rachez, dat bereid was een onderafdeling te openen in Gent. Ook de huisvesting werd vlot geregeld. Het Institut Rachez-succursale de Gand vond onderdak in het Hotel De Cock in de Nederkouter.

Hotel De Cock

Dit statige classicistische herenhuis met een indrukwekkende empiregevel uit het laatste kwart van de 18de eeuw, had decennialang toebehoord aan de rijke handelaars- en redersfamilie De Cock. August De Cock (1804-1869) en zijn echtgenote Eleonore de Meulemeester (1803-1871) behoorden tot de absolute top van de nieuwe burgerij. August was actief in tal van handelsondernemingen en industriële en financiële vennootschappen. Hij dreef handel met Cuba, Rusland, Spanje, Noorwegen, Frankrijk, Italië en Haïti en was beheerder van onder meer La Lys en Lloyds. De Cock engageerde zich ook politiek. Hij zetelde voor de Association Libérale in de gemeenteraad (1852-

■ Postkaart waarop de achtergevel van het Hotel De Cock, [1900-1910]
(COLLECTIE BART D'HONDT)

1869), was schepen (1858-1869), provincieraadslid voor Oost-Vlaanderen (1843-1863), bestendig afgevaardigde (1844-1850) en senator (1863-1869). Van 1847 tot 1848 was hij gouverneur ad interim van Oost-Vlaanderen. Het sprak bijna voor zich dat hij ook een gewaardeerd lid was van de Hoge Raad voor Industrie en Handel (1859-1869). Zijn echtgenote Eleonore was de enige dochter van Jean François de Meulemeester, actief in het bankwezen en een van de grootste suikerraffineerders van de stad.

Het echtpaar had twee dochters. De oudste, Louise, huwde met Edouard De Jaegher, de man die De Cock had opgevolgd als provinciegouverneur; de jongste, Marie, huwde met baron Adrien Goffinet, een generaal en vertrouwenspersoon van koning Leopold II. Zij hadden vier kinderen, na het overlijden van Adrien in 1886, ging de woning naar een van zijn tweelingzonen, met name Constant. Die was intendant van de civiele lijst en behoorde, net als zijn vader, samen met zijn broer Auguste tot de kleine kring van intimi rond Leopold II. Hij bleef ongehuwd en resideerde in Brussel. Het pand in de Nederkouther had hij verhuurd aan een zekere Van Alsberghe, maar die had het stads-

paleis intussen verlaten. De site stond met andere woorden ter beschikking van een nieuwe gebruiker.

Een nieuwe school

Op 20 september 1899 vertrok een eerste brief richting Gentse bevolking: 'M[onsieur], La direction de l'Institut Rachez de Bruxelles a décidé d'installer une succursale à Gand'. De locatie werd aangeprezen als een gebouw voorzien van alle comfort, ideaal voor de opvang en de vorming van jongens van 7 tot 18 jaar die zich wensten voor te bereiden op de verdere studies aan de *écoles spéciales*, de Belgische hogescholen en universiteiten. Ouders konden kiezen tussen internaat, half internaat en dagschool. Voor de dagschool betaalden zij 100 frank per jaar, voor het internaat mocht je voor een retoricastudent rekenen op minimaal 800 frank per jaar. Met andere woorden goedkoper dan in de Brusselse moederschool, maar nog steeds een behoorlijk bedrag.

Tijdelijk directeur Jean Guillemin, ook directeur van het Institut Rachez in Brussel, opende op 9 oktober 1899 de deuren en de lessen werden aangevat. In december 1899 volgde een tweede omzendbrief (waarop de term 'succursale' al was geschrapt). De directie meldde fier dat reeds een honderdtal studenten waren ingeschreven. De brief wou de ouders echter vooral geruststellen in verband met de overgang naar het hoger onderwijs. De school miste immers nog de nodige erkenningen om gehomologeerde diploma's uit te reiken waardoor de afgestudeerden voorlopig enkel via een bijkomend examen toegang kregen tot het hoger onderwijs. Tot het zover was, zouden de studenten zo goed mogelijk worden begeleid, zodat de toegangsexamens geen hindernis zouden vormen. Hiervoor zette de school haar onderwijskwaliteit nogmaals dik in de verf en meldde trots dat een meerderheid van het professorenkorps in of via de Brusselse moederschool was gerekruet. In augustus vond de eerste prijsuitreiking plaats. In de feestzaal van de *Cercle Artistique et Littéraire* huldigde rector Polynice Van Wetter van de Gentse universiteit in het bijzijn van tal van prominenten zowel de verdienstelijke leerlingen als de initiatiefnemers van het Institut Rachez de Gand.

